

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật

B-CÂY

Giảng viên:

Văn Chí Nam – Nguyễn Thị Hồng Nhung – Đặng Nguyễn Đức Tiến

1

Cây tìm kiếm m-nhánh

2

- Cây tìm kiếm m-nhánh là cây có tính chất:
  - Có tối đa $m-1$ khóa trong mỗi node ($v_1, v_2, \dots, v_k$) ($k \leq m-1$).
  - Các giá trị khóa trong node được tổ chức có thứ tự ($v_1 < v_2 < \dots < v_k$).
  - Một node có k khóa thì sẽ có $k + 1$ cây con (các cây con có thể rỗng).
    - Các cây con đặt giữa hai giá trị khóa.
    - Hai cây con nằm ở hai đầu của dãy khóa
    - Mỗi khóa sẽ có cây con trái và cây con phải.
      - Các giá trị của cây con trái sẽ nhỏ hơn giá trị của khóa.
      - Các giá trị của cây con phải sẽ lớn hơn giá trị của khóa.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

2

B-cây

3

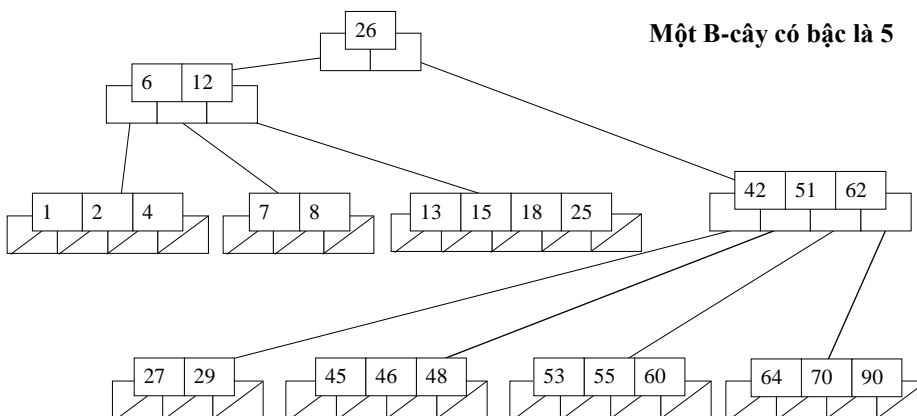
- Do Rudolf Bayer và Ed McCreight đề xuất năm 1972.
- B-cây bậc m là cây tìm kiếm m -nhánh ($m > 2$) thỏa:
  - Nút gốc có ít nhất 1 khóa.
  - Tất cả các cây con rỗng ở cùng một mức.
  - Tất cả các node (trừ node gốc) có ít nhất $\lceil m/2 \rceil$ cây con (có ít nhất $\lceil m/2 \rceil - 1$ khóa).

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

3

Ví dụ

4

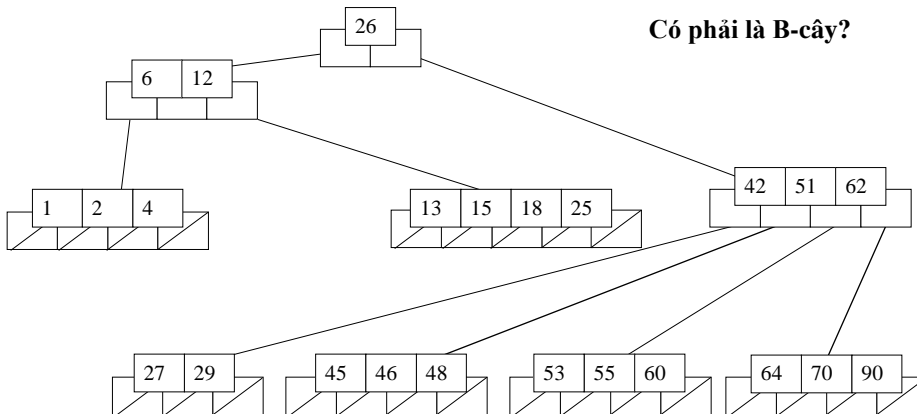

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

4

Ví dụ

5

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

5

Thêm phần tử

6

- Thêm phần tử vào node lá.
- Nếu node lá bị tràn thì
  - ▣ Tách thành 2 node mới.
  - ▣ Khóa chính giữa được đưa lên node cha.
- Thực hiện tương tự nếu node cha bị tràn.
- Nếu node gốc bị tràn thì tạo một node gốc mới (có 1 khóa duy nhất là khóa chính giữa của node cũ)

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

6

Thêm phần tử - Ví dụ

8

- Tạo B-cây bậc 5 gồm các phần tử theo thứ tự sau:
  - ▣ 1, 12, 8, 2, 25, 5, 14, 28, 17

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

8

Thêm phần tử - Ví dụ

1 12 8 2 25 5 14
28 17

9

1	2	8	12
---	---	---	----

Thêm 1   Thêm 12   Thêm 8   Thêm 2

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

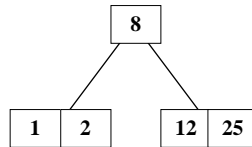
9

Thêm phần tử - Ví dụ

1 12 8 2 25 5 14
28 17

10

1 2 8 12 25

Thêm 25

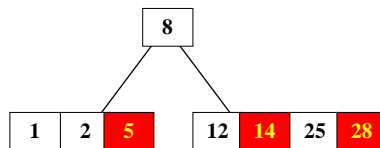
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

10

Thêm phần tử - Ví dụ

1 12 8 2 25 5 14
28 17

11

Thêm 5, 14, 28

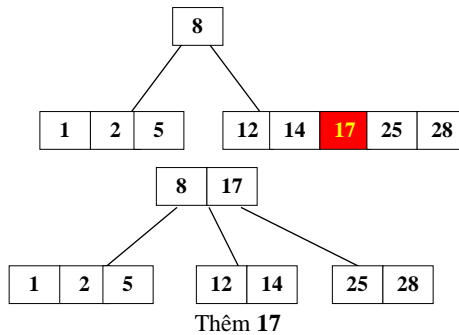
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

11

Thêm phần tử - Ví dụ

1 12 8 2 25 5 14
28 17

12

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

12

Xóa phần tử

13

- ⦿ Xét hai trường hợp:
  - ▣ Khóa thuộc node lá
  - ▣ Khóa thuộc node trong

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

13

Xóa phần tử

14

◉ Khóa thuộc node lá:

- ▣ Xóa khóa khỏi node chứa khóa.
- ▣ Sau khi xóa, nếu node chứa khóa mới xóa có số khóa không đủ (ít hơn $\lceil m/2 \rceil - 1$ khóa) thì:
  - Mượn khóa từ node bên cạnh (Node bên cạnh dư khóa).
  - Nhập khóa với node bên cạnh cùng với khóa cha (Node bên cạnh KHÔNG dư khóa).

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

14

Xóa phần tử

15

◉ Khóa thuộc node trong:

- ▣ Khóa bị xóa có các node bên nhánh con trái và nhánh con phải có số khóa tối thiểu ($\lceil m/2 \rceil - 1$ khóa): nhập khóa của 2 node con.
- ▣ Ngược lại: tìm phần tử thay thế và thực hiện **cân bằng lại cây** như trường hợp xóa khóa thuộc node lá.

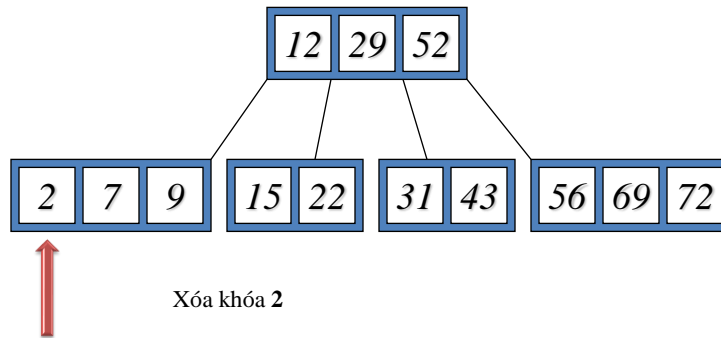
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

15

Xóa phần tử - Ví dụ

16

- Cho B-cây bậc 5:

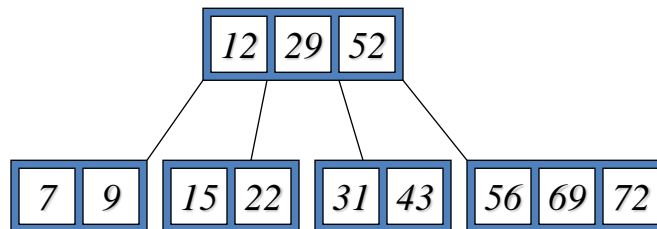
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

16

Xóa phần tử - Ví dụ

17

- Cho B-cây bậc 5:

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

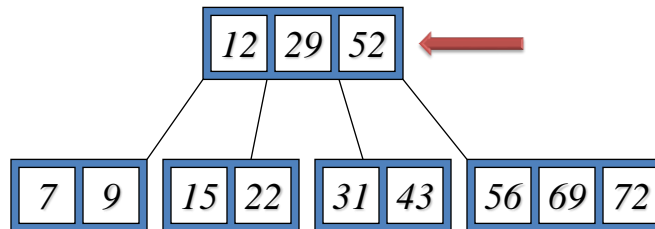
17

Xóa phần tử - Ví dụ

18

- Cho B-cây bậc 5:

Xóa khóa **52**

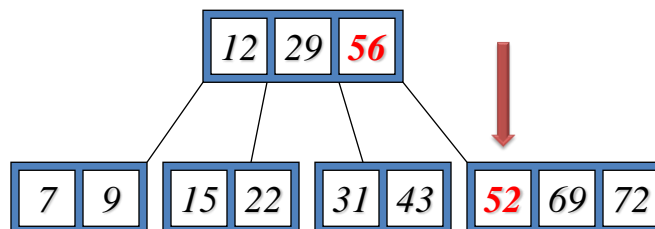
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

18

Xóa phần tử - Ví dụ

19

- Cho B-cây bậc 5:

Xóa khóa **52**. Thay thế bằng **56**

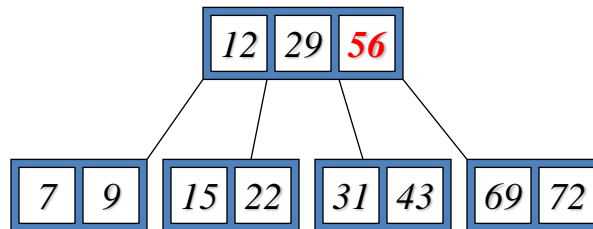
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

19

Xóa phần tử - Ví dụ

20

- Cho B-cây bậc 5:

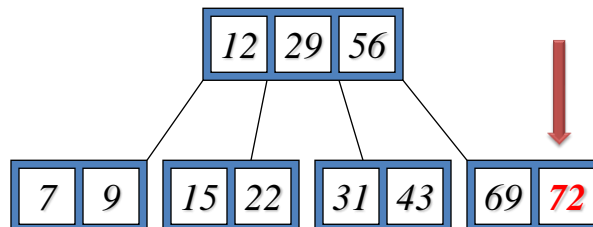
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

20

Xóa phần tử - Ví dụ

21

- Cho B-cây bậc 5:

Xóa khóa 72

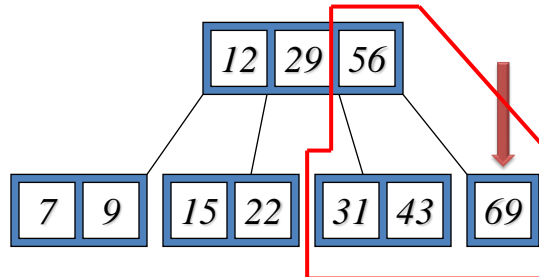
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

21

Xóa phần tử - Ví dụ

22

- Cho B-cây bậc 5:

Ít khóa -> Nhập node

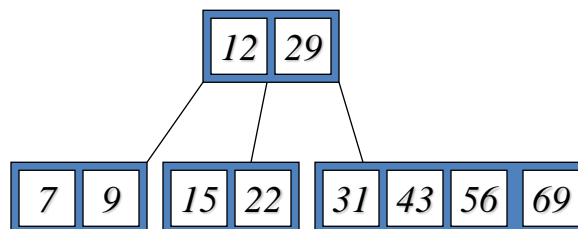
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

22

Xóa phần tử - Ví dụ

23

- Cho B-cây bậc 5:

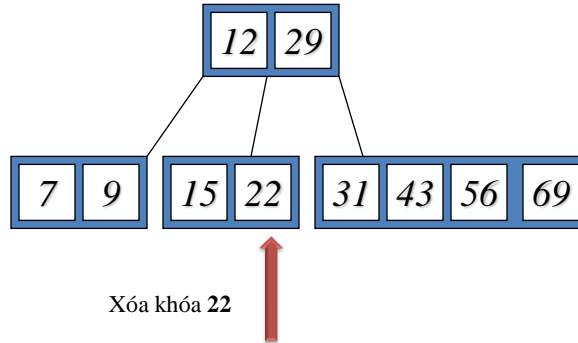
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

23

Xóa phần tử - Ví dụ

24

- Cho B-cây bậc 5:

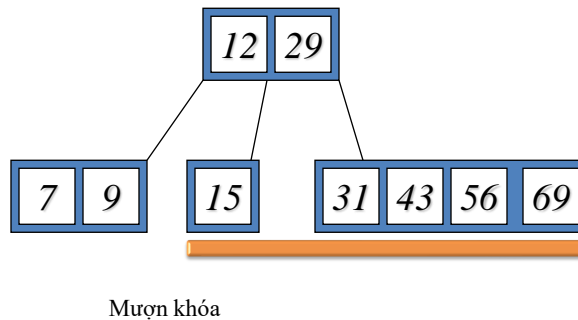
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

24

Xóa phần tử - Ví dụ

25

- Cho B-cây bậc 5:

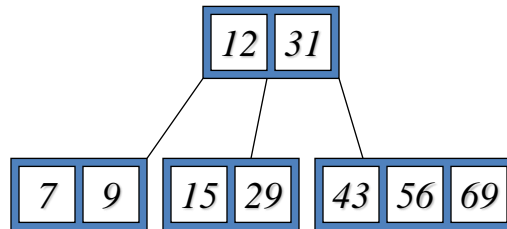
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

25

Xóa phần tử - Ví dụ

26

◉ Cho B-cây bậc 5:

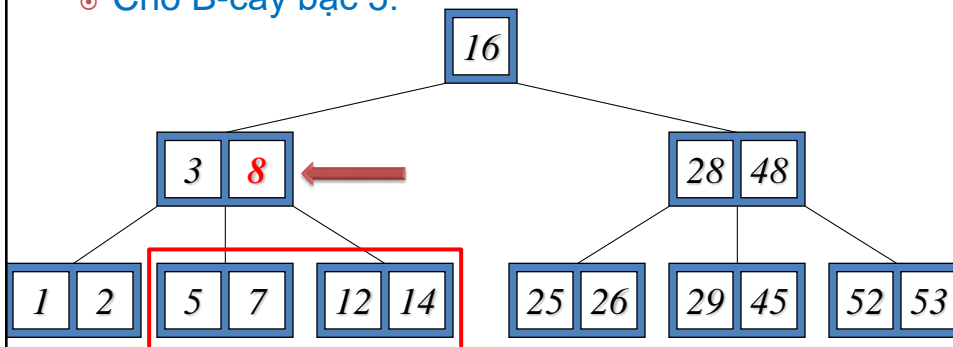
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

26

Xóa phần tử - Ví dụ

27

◉ Cho B-cây bậc 5:

Xóa khóa 8 ➡ Nhập 2 node con của 8 lại

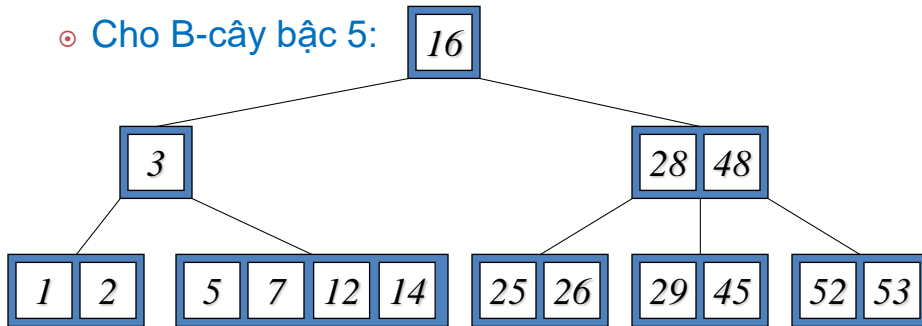
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

27

Xóa phần tử - Ví dụ

28

- Cho B-cây bậc 5:

Nhận xét?

Node 3 bị thiếu khóa

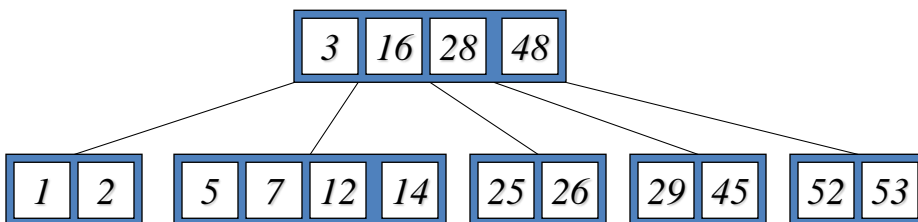
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

28

Xóa phần tử - Ví dụ

29

- Cho B-cây bậc 5: tạo node mới → hạ độ cao cây

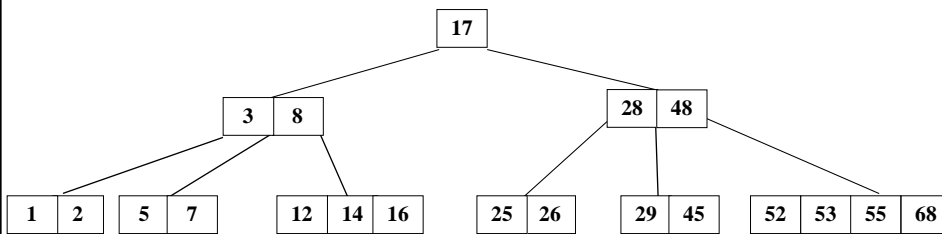
Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

29

Xóa phần tử - Ví dụ

30

- Cho B-cây bậc 5 như dưới đây:
  - ▣ Xóa 28 rồi xóa 48

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

30

Ý nghĩa

31

- B-cây là dạng cây cân bằng, phù hợp với việc lưu trữ trên đĩa.
- B-cây tiêu tốn số phép truy xuất đĩa tối thiểu cho các thao tác.
- Có thể quản lý số phần tử rất lớn.

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

31

Ứng dụng

32

- ◉ Xây dựng cấu trúc chỉ mục trong các hệ quản trị cơ sở dữ liệu

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

32

33

Hỏi - Đáp

Cấu trúc dữ liệu và giải thuật – HCMUS 2018

33